

Konkurs na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej zagospodarowania przestrzeni publicznej Placu Wałowego w ramach projektu

„Rewitalizacja Dolnego Miasta i Placu Wałowego wraz ze Starym Przedmieściem w Gdańsku”

sygn. BZP.271.50.2018.IB

**Regulamin konkursu
Część B -merytoryczna**

Organizator:

Gmina Miasta Gdańska
w imieniu której działa
Urząd Miejski w Gdańsku
Ul. Nowe Ogrody 8/12
80-803 Gdańsk

Przy merytorycznym udziale:

Biura Rozwoju Gdańska
Ul. Wały Piastowskie 24
80-855 Gdańsk

Gdańsk, październik 2018

Spis treści:

1. Zadania konkursu oraz założenia funkcjonalne i przestrzenne	3
2. Kontekst przestrzenny (mapa orientacyjna)	6
3. Określenie granic obszaru objętego konkursem	7
4. Mapa sytuacyjno-wysokościowa z uzbrojeniem terenu	7
5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, studialne opracowania planistyczne	7
6. Mapa własności terenu	8
7. Kontekst historyczny, uwarunkowania konserwatorskie i historyczne materiały ikonograficzne	8
8. Uwarunkowania przyrodnicze	21
9. Uwarunkowania komunikacyjne	21
10. Informacja ogólna o przedsięwzięciach inwestycyjnych, wydane decyzje administracyjne	21
11. Postulaty mieszkańców wynikające z konsultacji społecznych	22
12. Aktualne zdjęcia terenu z lotu ptaka	25
13. Załączniki do części B regulaminu	27

1. ZADANIA KONKURSU ORAZ ZAŁOŻENIA FUNKCJONALNE I PRZE-STRZENNE

- 1.1. Zadanie konkursowe polega na wykonaniu, w oparciu o Regulamin oraz załączniki merytoryczne, koncepcji urbanistyczno – architektonicznej zagospodarowania przestrzeni publicznej Placu Wałowego. Koncepcja powinna być zgodna z przedstawionymi poniżej wytycznymi kształtowania przestrzeni publicznej zawartymi w pkt od 1.2 do 1.8 niniejszego rozdziału.

Część graficzna opracowania powinna obejmować:

Obligatoryjnie:

- 1) Koncepcję projektu zagospodarowania terenu z uwzględnieniem najbliższych, lokalnych powiązań z terenami sąsiednimi, wykonaną na mapie do celów projektowych w skali 1:500;
- 2) Minimum 1 wizualizację z „lotu ptaka” przedstawiającą w czytelny sposób całość projektu terenu objętego konkursem;
- 3) Minimum 3 wizualizacje z perspektywy człowieka, w tym jedną w porze nocnej;
- 4) Schemat komunikacji pieszej i kołowej w skali 1:1000 zgodne z wytycznymi w pkt. 1.7 i 1.8; na schemacie należy uwzględnić takie elementy infrastruktury komunikacyjnej jak: parkingi, zasadę komunikacji rowerowej i pieszej oraz kołowej, w tym organizację ruchu (zmiany).
- 5) Minimum jeden przekrój poprzeczny przez teren w charakterystycznym punkcie.
- 6) Autorską koncepcję iluminacji parku oraz form elementów fontanny.

Fakultatywnie:

- 7) Autorskie koncepcje pozostałych obiektów małej architektury.

- 1.2. Koncepcja zagospodarowania winna być zgodna z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, o których mowa w Rozdziale 5.

1.3. Wytyczne kompozycyjne:

- przywrócenie historycznej kompozycji zagospodarowania terenu zielonego na Placu Wałowym – w szczególności fontanny i układu alejek wg historycznego wyciągu z Planu Buhsego z XIXw. (przedstawionego w Rozdziale 7 niniejszego opracowania);
- uzupełnienie układu ścieżek historycznych o naturalny „przedept” stworzony przez mieszkańców, prowadzący z narożnika północno-zachodniego w kierunku narożnika południowo-wschodniego; ścieżka ta winna posiadać odmienne wykończenie nawierzchni od pozostałych ścieżek; dopuszcza się wykończenie jej nawierzchni w formie kamiennej ciętej i płomienionwanej;
- uwzględnienie historycznego charakteru Placu Wałowego, z zachowaniem obiektów historycznych, zabytkowego drzewostanu oraz przebiegu ulic i ciągów pieszych;
- wzmocnienie istniejących osi widokowych – oś w kierunku Baszty Białej wzdłuż ul. Pod Zrębem oraz osie parkowe na elewację dawnego lombardu oraz Małej Zbrojowni;
- zachowanie istniejącej misy fontanny ze sztucznego kamienia; odtworzenie różanego klombu otaczającego fontannę wraz z niskim płotkiem w formie historycznej (wg rys. w Rozdziale 7);
- zaprojektowanie autorskiej formy wodotrysków fontanny wraz z iluminacją oraz multimedialnymi projekcjami w przestrzeni parku;
- wyeksponowanie zabytkowego muru wzdłuż ul. Pod Zrębem oraz na skrzyżowaniu ul. Pod Zrębem oraz ul. Żabi Kruk;

1.4. Wytyczne funkcjonalne.

Należy ukształtować przestrzeń publiczną:

- przyjazną pieszym, z uwzględnieniem elementów zagospodarowania wprowadzających uspokojenie ruchu;

- uwzględniającą oczekiwania mieszkańców dzielnicy (patrz tabela Rozdział 11);
- sprzyjającą aktywizacji różnych grup społecznych;
- uwzględniającą zasady projektowania uniwersalnego;
- uwzględniającą interesy wszystkich użytkowników Placu – ASP, Festiwalu FETA, artystów, interesantów urzędów, spacerowiczów, rowerzystów itp.
- ze wskazaniem terenu pod organizację wystaw plenerowych dla artystów z sąsiedniej ASP;
- uwzględniającą przekształcenie istniejącego parkingu wraz z odcinkiem ulicy Augustyńskiego przed budynkiem UM WP w przestrzeń przyjazną pieszym pod warunkiem pozostawienia w przestrzeni dawnego przebiegu ulicy i możliwości zaparkowania w godzinach pracy urzędu; przestrzeń powinna posiadać charakter skweru z elementami zieleni z jednoczesnym zapewnieniem zmienności funkcji w cyklu dobowym i rozmaitych aktywności w zależności od sezonu (parking, plac rekreacyjny, jarmarki, targi, food-tracki);
- poprzez wyznaczenie przejścia/dojścia do przystani kajakowej Żabi Kruk w formie chodnika przez działkę nr 233/4 obr.099 od skrzyżowania ul. Augustyńskiego i ul.Żabi Kruk do przystani „Żabi Kruk”, w bezpośredniej bliskości Baszty Pod Zrębem; basztę należy wyeksponować i opisać na tablicy informacyjnej;

1.5. Zieleni.

- maksymalne zachowanie istniejącej zieleni w obszarze objętym konkursem;
- uzupełnienie zieleni wysokiej oraz zieleni niskopiennej np. parterów kwiatowych i trawników;
- uwzględnienie w doborze gatunkowym zieleni jej zmian w czasie i relacji z architekturą i przestrzenią;
- wyklucza się stosowanie zieleni średniej ze względu na potrzebę zachowania widoczności i bezpieczeństwa;
- projektowanie zieleni z uwzględnieniem infrastruktury podziemnej;
- możliwe jest zastosowanie roślinności w donicach oddzielających pas drogowy od terenów zielonych;

1.6. Wyposażenie placu i mała architektura.

Mała architektura i wyposażenie mają współtworzyć wysoki standard przestrzeni publicznej. Materiały przyjęte do realizacji posadzek muszą charakteryzować się najwyższą jakością i trwałością.

Poniżej niezbędne elementy do zawarcia w opracowaniu konkursowym:

- dyspozycje dotyczące oświetlenia i autorskiej iluminacji przestrzeni Placu Wałowego (fontanny, historycznych elewacji, koron drzew i ścieżek), które powinny zostać przedstawione **na wizualizacjach** konkursowych **w porze dnia i nocy**; sugerowane kierunki wizualizacji do przedstawienia zawiera **załącznik nr B.16**;
- oświetlenie alejek na terenie parkowym lampami o ciepłej barwie światła na historyzującym słupie, ewentualnie wprowadzenie autorskiej formy oświetlenia;
- oświetlenie ulic i chodników lampami na słupie historyzującym i wyposażenie ich w układy regulacji mocy;
- wyposażenie terenu w monitoring umiejscowiony na nowoprojektowanych lampach; przedstawienie sposobu umiejscowienia monitoringu na wizualizacjach;
- zastosowanie elementów małej architektury wg autorskiego projektu lub skorzystanie z dostępnego katalogu mebli miejskich, stanowiącego **załącznik nr B.10**;
- wprowadzenie i zaprojektowanie w przestrzeni parku elementów umożliwiających organizację wystaw plenerowych dla artystów i studentów ASP;
- wyposażenie placu w stojaki rowerowe i samoobsługową stację naprawy rowerów;

1.7. Komunikacja piesza

- traktowanie ruchu pieszego w sposób nadrzędny, z jednoczesnym poszanowaniem ruchu kołowego;

- zaprojektowanie historycznych alejek parkowych w nawierzchni gliniasto-żwirowej, tożsamej z użytą podczas rewitalizacji Dolnego Miasta;
- zaprojektowanie nawierzchni chodników z wykorzystaniem płytki betonowej z posypką układaną w karo z „infułą”; należy wskazać powtórne wykorzystanie istniejących płyt balastowych w nawierzchni chodników oraz wykorzystanie drobnej kostki z ulicy Plac Wałowy np. w miejscach parkingowych lub w bordiurze przy krawężniach chodników;
- wytyczenie przejść dla pieszych zgodnie z historycznym zagospodarowaniem na przedłużeniach ścieżek i chodników oraz ich wykończenie z czarnej ciętej kostki kamiennej, dostosowanej do współczesnych potrzeb i zasad projektowania uniwersalnego; dopuszcza się obniżenie chodników przed przejściami dla pieszych;

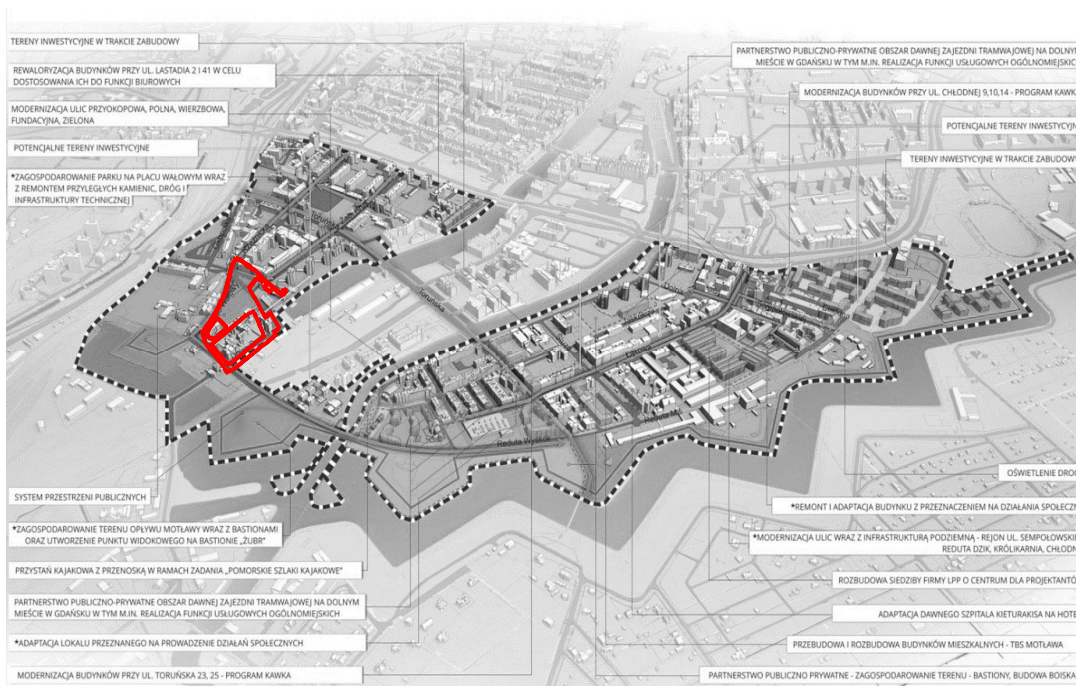
1.8. Komunikacja kołowa

- zmiana organizacji ruchu w celu ograniczenia przejazdów jezdnią wzdłuż budynku ASP w kierunku Olszynki, a tym samym uspokojenia ruchu w obszarze intensywnie wykorzystywanym przez pieszych; sugeruje się zmianę kierunku jazdy od skrzyżowania ul. Dolna Brama i ul. Plac Wałowy w kierunku ul. Augustyńskiego oraz pozostawienie ruchu jednokierunkowego;
- przekształcenie odcinka ulicy Plac Wałowy znajdującego się przed budynkiem dawnego Miejskiego Lombardu w ciąg pieszy, z zaznaczeniem czytelnego wizualnie dawnego przebiegu ulicy;
- przekształcenie odcinka ulicy Augustyńskiego przed budynkiem Urzędu Marszałkowskiego w ciąg pieszo-jezdny, z zaznaczeniem czytelnego wizualnie dawnego przebiegu ulicy;
- ograniczenie szerokości jezdni ulicy Pod Zrębem do 7 m, zapewniając dostępność komunikacji autobusowej oraz wykorzystanie uzyskanej przestrzeni do lokalizacji szpalerów drzew oraz uporządkowania parkowania;
- zastosowanie w ulicy Plac Wałowy ujednoliconej zdemontowanej historycznej nawierzchni kamiennej, w tym istniejącego bruku oraz krawężników granitowych; zastosowanie w ulicach Pod Zrębem, Dolna Brama, Augustyńskiego i Żabi Kruk nawierzchni kamiennej ciętej, płomieniowanej, dostosowanej do współczesnych warunków ruchu, z jednoczesnym wykorzystaniem nawierzchni oryginalnej w przestrzeni wydzielonych miejsc postojowych w ul. Plac Wałowy;
- zaproponowanie sposobu ograniczenia prędkości w ul. Pod Zrębem (nie dopuszcza się lokalnego wyniesienia jezdni w celu ograniczenia prędkości, tworzenia wysepek i zmiany organizacji ruchu w postaci ronda);
- przeorganizowanie i ograniczenie funkcji parkingowej w obrębie Placu Wałowego, w tym wyłączenie z możliwości parkowania na odcinku pierzei Małej Zbrojowni;
- wykorzystanie małej architektury jako elementów ograniczających niekontrolowane parkowanie;
- dopuszczenie parkowania równoległego w poziomie jezdni na ulicy Plac Wałowy, jako rozwiązania tożsamego z zastosowanym w projektach dotyczących parkowania zrealizowanych na Dolnym Mieście na ulicy Łąkowej;
- uwzględnienie ruchu rowerowego w obrębie terenu objętego konkursem;

2. KONTEKST PRZESTRZENNY (MAPA ORIENTACYJNA)

Konkursowa część obszaru rewitalizacji Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście:

3. OKREŚLENIE GRANIC OBSZARU OBJĘTEGO KONKURSEM

Obszar konkursu to teren przestrzeni publicznej obejmujący Plac Wałowy, ulice: Plac Wałowy, Pod Zrębem, Dolna Brama i fragmenty ulic Augustyńskiego, Żabi Kruk i Grodza Kamienna jak na **załączniku nr B.1**.

W granicach konkursu występują w obrębie ewidencyjnym 99 działki nr: 218/6, 218/7, 223, część 231, 232, 236, 230, 226/4, część 246/7, 233/11, 233/4. Obszar konkursu zajmuje powierzchnię ok. 1,9 ha. Granice konkursu pokazano na zdjęciu lotniczym na **załączniku nr B.2**.

4. MAPA SYTUACYJNO-WYSOKOŚCIOWA Z UZBROJENIEM TERENU

Mapa sytuacyjno-wysokościowa z uzbrojeniem terenu z oznaczonym obszarem konkursu stanowi **załącznik nr B.3**.

Teren konkursu jest niemalże płaski, sąsiaduje z nabrzeżem Motławy z przystanią kajakową na Żabim Kruku, zabudową historyczną ulic o funkcjach usługowych, w tym usług ponadlokalnych (Akademia Sztuk Pięknych, Urząd Marszałkowski) i mieszkaniowych.

Lokalizacja obszaru jest silnie uwarunkowana historycznie co powoduje, że teren konkursu zawiera zabytkową basztę (Pod Zrębem) i sąsiaduje z zabytkowymi: Basztą Białą (na ul. Augustyńskiego), budynkiem mieszkalnym przy ul. Pod Zrębem 9, Małą Zbrojownią, Bramą Niziną i Bastionem Św. Gertrudy przy Oplywie Motławy.

Teren jest w pełni uzbrojony, jednak stan techniczny zarówno nawierzchni ulic i placu jak i uzbrojenia wymaga interwencji. W granicach konkursu występują: wysoki poziom wód gruntowych oraz, w północno-wschodniej części, obszar szczególnie zagrożenia powodzią, co pokazuje **załącznik nr B.3**.

5. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, STUDIUM OPRACOWANIA PLANISTYCZNE

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Dla obszaru objętego konkursem obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Stare Przedmieście rejon bastionu Św. Gertrudy i bastionu Żubr w mieście Gdańsku (MPZP 1151, uchwała nr XVII/392/07 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 listopada 2007 r.),
- 2) Wyspa Spichrzów rejon dawnego dworca Kłodno w mieście Gdańsku (MPZP 1150, uchwała nr XXXI/855/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 24 listopada 2016 r.)
- 3) Stare Przedmieście rejon ulic Żabi Kruk i Rzeźnickiej w mieście Gdańsku (MPZP 1158, uchwała Nr XII/1160/09 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 października 2009 r.)

Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru konkursu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Śródmieście – Wyspa Spichrzów Południe, Stare Przedmieście w mieście Gdańsku (MPZP 1114, uchwała Nr XLIX/1463/2002 Rady Miasta Gdańska z dnia 23 maja 2002 r.).

Rysunek ww. planów z ich granicami przedstawiono na **załączniku nr B.4.**, na którym kolorem fioletowym oznaczono granice konkursu. **Na załączniku nr B.5** pokazano oznaczenia występujące na rysunkach planów.

Ww. obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są dostępne pod linkami:

- 1) <http://www.gdansk.pl/zagospodarowanie-przestrzenne/plany,1151>,
- 2) <http://www.gdansk.pl/zagospodarowanie-przestrzenne/plany,1150>,
- 3) <http://www.gdansk.pl/zagospodarowanie-przestrzenne/plany,1158>,
- 4) <http://www.gdansk.pl/zagospodarowanie-przestrzenne/plany,1114>.

Obszar objęty granicami konkursu jest przeznaczony na:

- teren zieleni urządzonej 005-ZP62 (1151),
- teren zieleni urządzonej z przystankiem tramwaju wodnego 008-ZP62 (1150),
- teren zieleni urządzonej i wód powierzchniowych 007-ZP/WS (1150),
- teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej 009-M/U31 (1150),
- teren ulicy dojazdowej – ul. Plac Wałowy 016-KD80 (1151),
- teren ulicy lokalnej – odcinek ulicy Pod Zrębem i odcinek ulicy projektowanej 017-KD81 (1150),
- teren ulicy dojazdowej – ulica Dolna Brama 018-KD80 (1150),
- teren ulicy dojazdowej – odcinek ulicy Grodza Kamienna 019-KD (1150),
- teren ulicy dojazdowej – odcinek ulicy Żabi Kruk 019-KD80 (1158),
- teren ulicy dojazdowej – odcinek ulicy Jana Augustyńskiego i odcinek ulicy Pod Zrębem 020-KD80 (1158).

Studialne opracowania planistyczne

Obszar konkursu został uwzględniony w opracowaniu studialnym pt.: „Gdańskie Przeszterzenie Lokalne”. Opracowanie jest dostępne pod linkiem:

http://www.brg.gda.pl/attachments/article/303/DolneMiasto_PlacWalowy_StarePrzedmieście.pdf.

6. MAPA WŁASNOŚCI TERENU

Struktura własności w granicach konkursu została przedstawiona na **załączniku nr B.6**. W granicach konkursu występują własności: Gminy (Gdańska) i związków międzygminnych oraz Skarbu Państwa.

7. KONTEKST HISTORYCZNY, UWARUNKOWANIA KONSERWATORSKIE I HISTORYCZNE MATERIAŁY IKONOGRAFICZNE

Kontekst historyczny

Stare Przedmieście powstało pod koniec XIV w. po południowej stronie Gdańska, w pobliżu istniejącej na zachodnim brzegu Motławy stoczni (Lastadia). Z trzech stron otoczone zostało wałami ziemnymi i fosami. Miejski Gdańsk sięgał do ulicy Augustyńskiego, gdzie przebiegała linia południowych fortyfikacji Przedmieścia. Do dziś przetrwały: **Baszta Biała** (która stanowiła część Bramy Nowej) oraz ruiny **Baszty Atutowej** (przy przystani kajakowej).

Baszta Atutowa (Pod Zrębem) dawniej i dzisiaj, portal: strefahistorii.pl

Baszta Biała – Brama Nowa, zbudowana w XV w. była wyjazdem z Miasta ku południowi. Podczas przesunięcia linii fortyfikacji miejskich na południe, rozebrano mur okalający Gdańsk zaś z Baszty zrobiono magazyn prochu, nazywając ją wieżą prochową. Później uzyskała swą nazwę, po otynkowaniu jej ścian. Ulica Augustyńskiego kiedyś nosiła nazwę „Przy Białej Wieży” (Am Weissen Turm), w spolszczonej wersji brzmiała „Białowieska”. Pod koniec XV w. Stare Przedmieście otoczono murami z siedmioma basztami i dwiema bramami: Karową - u wylotu Podwala i Nową, której pozostałością jest Baszta Biała. Na początku XVII w., kiedy powstały nowożytne fortyfikacje Gdańska, zespół bastionów – Kot, Karowy, Wijbego i Św. Gertrudy – objął dzielnicę od zachodu i południa łącznie z obecnym **Placem Wałowym**, przy którym w 1645 r. wybudowano Małą Zbrojownię. W tym czasie zasypano fosę oddzielającą Przedmieście od Głównego Miasta.

Baszta Biała – widok dzisiejszy

*Zdjęcie archiwalne **pomnika grenadierów** (w tle budynek mieszkalny przy ul. Pod Zrębem 9 - istniejący do dziś); Archiwum BRG*

Mała Zbrojownia – magazyn broni obsługującej południową część fortyfikacji miejskich powstała w XVII w. Jednym z dłuższych boków stykała się z (zachowanym do dziś fragmentem) miejskimi murami. Umożliwiało to bezpośrednią komunikację górnej kondygnacji z wałem po specjalnych pochylniach.

Dzisiaj w Małej Zbrojowni mieści się wydział rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Koszary Wijbego - północną fasadę Placu Wałowego utworzyły, zbudowane w XIX w. koszary. Wypełniały prawie cały kwartał pomiędzy ulicami Augustyńskiego, Rzeźnicką i Żabi Kruk. Były to koszary piechoty, gdzie dłużej stacjonowały trzy bataliony 5. pułku grenadierów. Nazwa ta była nawiązaniem do Bastionu Wijbego, czyli dawnego bastionu „Berg” zmodernizowanego z dużym

wsparciem słynnego gdańskiego konstruktora Adama Wijnego. Obecnie w budynku przy ul. Augustyńskiego 2 – w północnej pierzei Placu Wałowego znajduje się Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.

Niegdyś na Placu Wałowym znajdował się **pomnik grenadierów**, stacjonujących w Koszarach Wijnego, a w czasie wojny prusko-francuskiej walczącego w północnej Francji. Na pomniku wypisane były nazwiska żołnierzy poległych w tej wojnie, wśród których wiele miało polskie brzmienie.

Miejski Lombard - południową pierzeję Placu Wałowego stanowi gmach miejskiego lombardu, powstałego w 1867 r. Tutaj można było uzyskać pożyczkę w zastaw cennych przedmiotów na warunkach określonych przez władze. W ten sposób starano się przeciwdziałać krzywdzącym klientom stawkom, stosowanym w lombardach prywatnych.

Plac Wałowy ma tylko jedną pierzeję domów mieszkalnych. Ich wartością jest ich autentyczna historyczna tkanka, w przeszłości należąca do mniej zamożnych Gdańszczan.

Skwer – Plac Wałowy

Pod koniec XIX w. dawne tereny linii obrony miasta przekształcano pod inne funkcje (na Biskupiej Górcie były to tereny sportowe) – Plac Wałowy przekształcono w park, którego ozdobą była centralnie usytuowana fontanna.

Źródło: zasoby BRG i naszemiasto.pl

Plac Wałowy – to spotkanie z historią, sztuką czy zielenią?

Plac Wałowy z widokiem na budynek ASP i Basztę Białą; www.gdanskstrefa.com

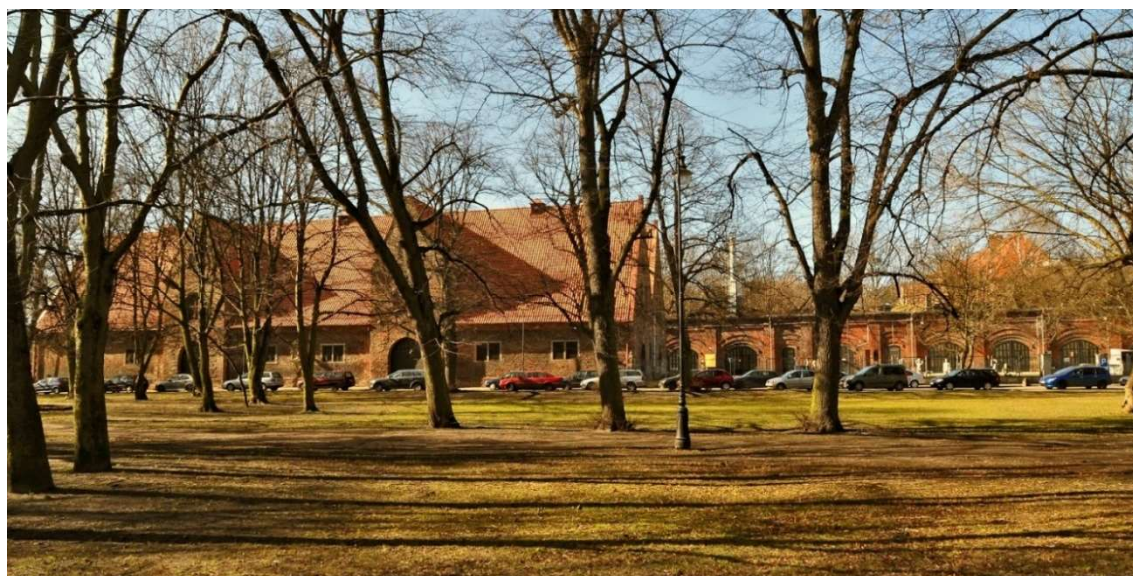
Mała Zbrojownia

Mała Zbrojownia - elewacja boczna;

Mała Zbrojownia; portal iBedeker Wydział Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

Mała Zbrojownia za drzewami Placu Wałowego; portal podróże bliskie i dalekie

*Dekoracyjny herb Gdańska zdobiący ascetyczną
Fasadę frontową Małej Zbrojowni; portal iBedeker*

*Dekoracyjny zwornik; portal
Zamki Rotmanka*

Koszary Wijbego

*Grupa rekonstrukcyjna
5. Pułku Grenadierów; Internet*

*Baszta Biała i koszary Wijbego
zdjęcie archiwalne: portal iBedeker*

Fasada dawnych koszar dziś;

Lombard miejski

Elewacja frontowa

Elewacje: frontowa i zachodnia

Widok na lombard od południa – z Bastionu Gertrudy

Uwarunkowania konserwatorskie

Obszar objęty granicami konkursu jest położony w obrębie obszaru uznanego za pomnik historii jako „Gdańsk – miasto w zasięgu obwarowań XVII w.” (zarządzenie Prezydenta RP z 8 września 1994 r., Monitor Polski 1994 r., nr 50 poz. 415). Znajduje się także w granicach obszaru wpisanego do rejestru zabytków jako historyczny układ urbanistyczny Miasta Gdańska - decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 8 z dnia 11 października 1947 r.

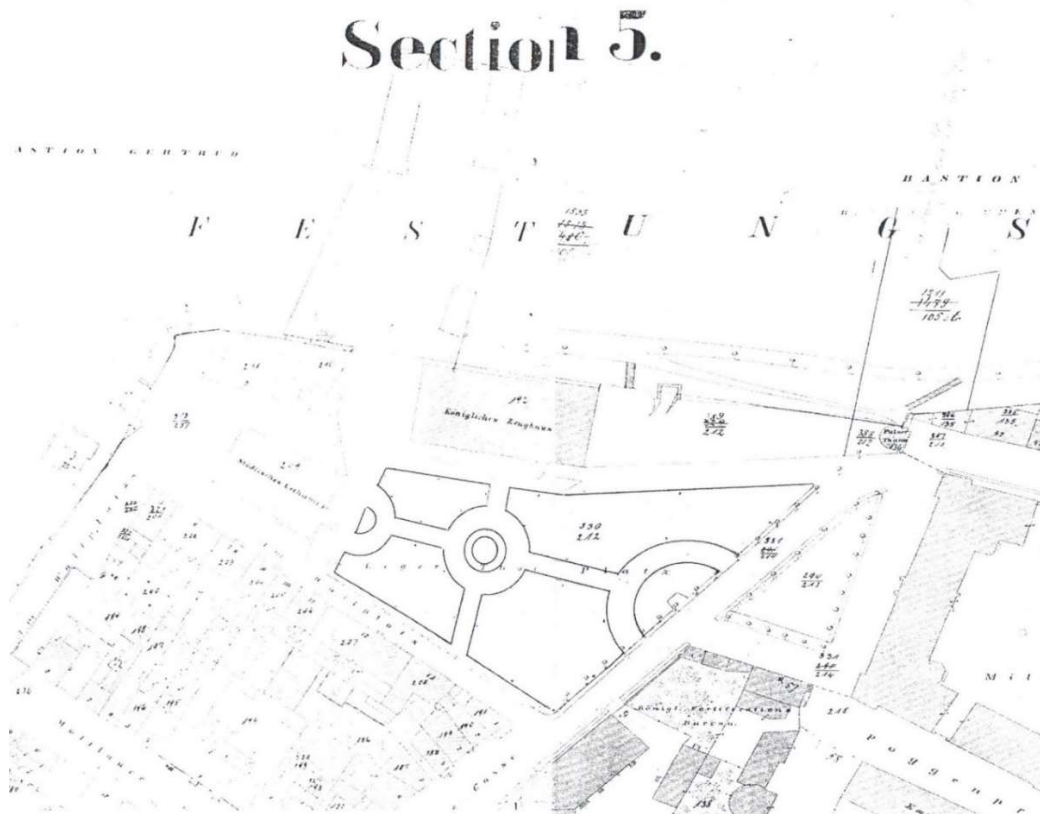
Skutkiem w/w decyzji, na mocy art. 7 pkt 1 oraz art. 3 pkt 12, art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b - Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, historyczny układ urbanistyczny wraz z istniejącymi na jego obszarze budynkami i formami zaprojektowanej zieleni, rozmieszczonymi w układzie podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic, podlega ochronie prawnej. W związku z powyższym, wszelkie działania planowane do realizacji na tym obszarze wymagają, przed ich podjęciem, zgodnie z dyspozycją art. 36 ust. 1 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, pozwolenia Miejskiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku, działającego w oparciu o Porozumienie pomiędzy Wojewodą Pomorskim a Gminą Miasta Gdańska w sprawie prowadzenia spraw z zakresu właściwości Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku przez Gminę Miasta Gdańska.

Ponadto na podstawie ustaleń obowiązujących planów miejscowych cały obszar konkursu jest w strefie ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych - wszelkie prace ziemne związane z głębokimi i szerokoprzestrzennymi wykopami wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych, przy realizacji wykopów związanych z infrastrukturą wymagany jest nadzór archeologiczny.

W granicach konkursu znajduje się obiekt wpisany do rejestru zabytków - Baszta Pod Zrębem przy ulicy Żabi Kruk 15 (wpis z dnia 27 lutego 1967 r. nr 312, obecnie 437). Na **załączniku nr B.7.** przedstawiono problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego.

Dodatkowo Miejski Konserwator Zabytków w Gdańsku określił wytyczne dla przestrzeni publicznej będącej przedmiotem konkursu na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej zagospodarowania przestrzeni publicznej Placu Wałowego w ramach projektu „Rewitalizacja Dolnego Miasta i Placu Wałowego wraz ze Starym Przedmieściem w Gdańsku”. Wytyczne konserwatorskie opisane są w piśmie Miejskiego Konserwatora Zabytków z 04.04.2018r., stanowiącego **załącznik nr B.11** niniejszego konkursu.

Poniżej wyciąg z Planu Buhsego z XIX w.

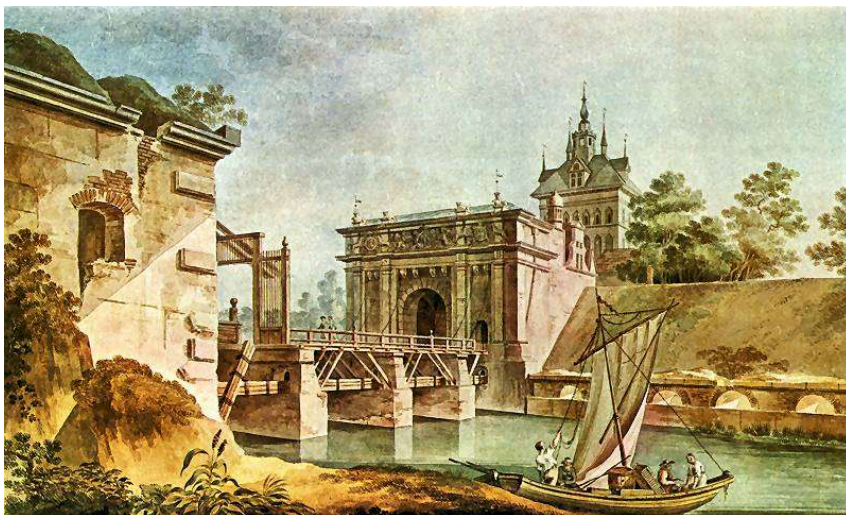

Planu Buhsego z XIXw.;

Forma historycznych ścieżek na zdjęciu lotniczym;

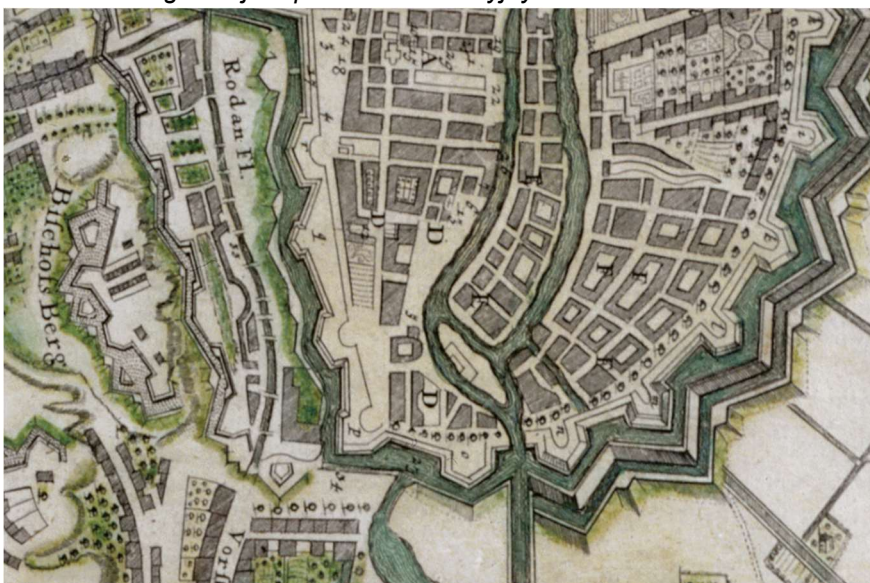
Inne historyczne materiały ikonograficzne

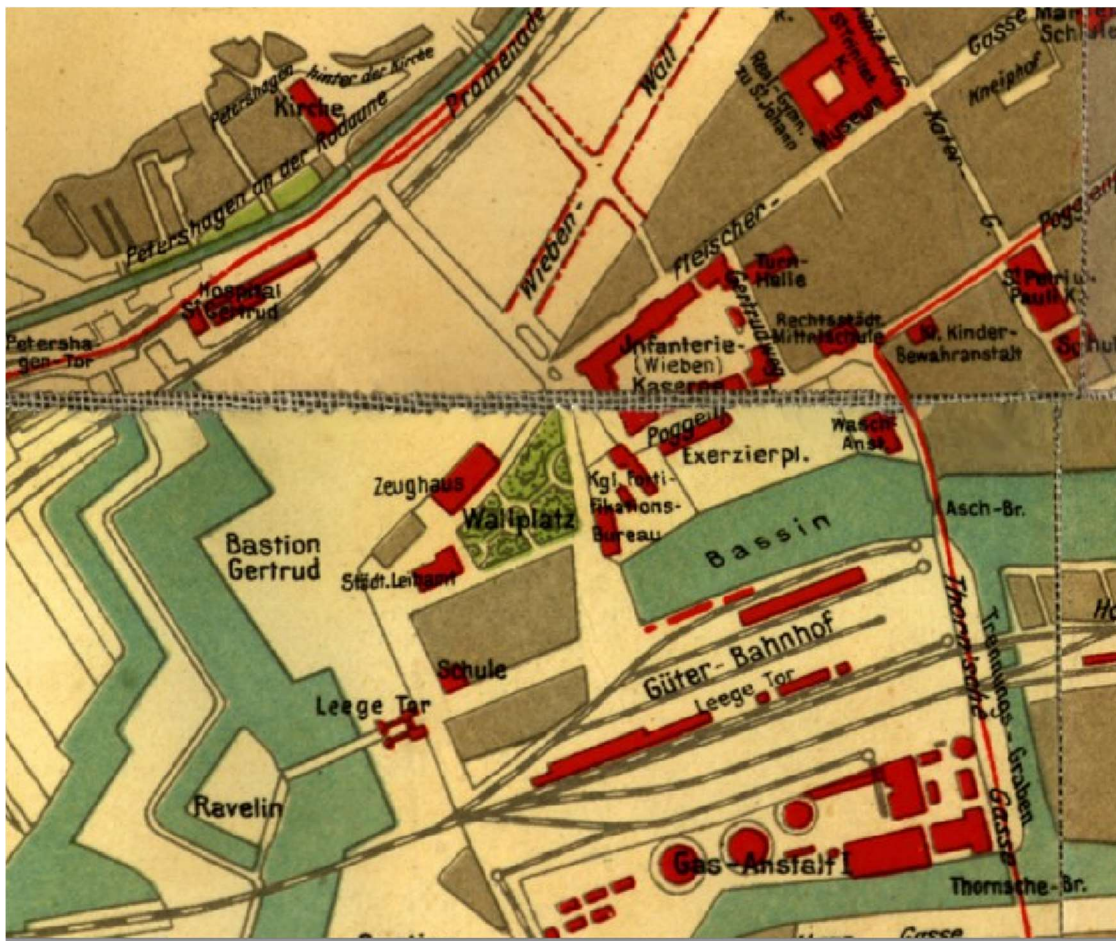
Rycina z XVIII w. widoku na Gdańsk i wały ochronne z Bramą Wyżynną – z poziomu piętra Małej Zbrojowni przenoszono wprost na wał zapasy amunicji; Wolne Forum Gdańsk/ Biblioteka UW

Rycina z XVII w. Małej Zbrojowni (w tle widoczny wał ziemny)
Artinfo Katalog aukcji Sopocki Dom Aukcyjny

Plan Gdańska z 1734 roku – Plac Wałowy w części D

Plan Gdańska z 1908 r. – widoczne zagospodarowanie Placu Wałowego „Wallplatz”

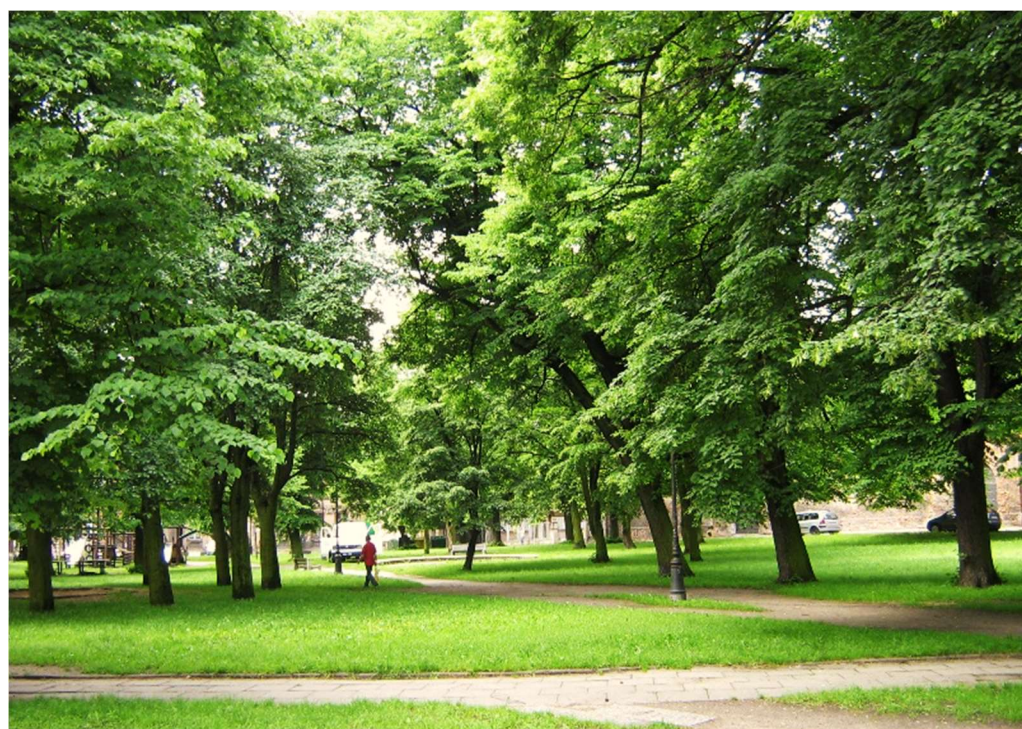
Nieistniejąca dziś fontanna

Zdjęcia z obszaru konkursu – stan dzisiejszy

Zieleń Placu z pierzeją ulicy Plac Wałowy

Park na Placu Wałowym

ul. Plac Wałowy, widok w kierunku południowym

ul. Plac Wałowy, widok w kierunku północnym

Widok na ul. Plac Wałowy z Bastionu Gertrudy

Wydział Rzeźby ASP z zielenią Placu Wałowego

Szachulcowy budynek przy ul. Pod Zrębem 9

Artystyczna instalacja na elewacji budynku przy ul. Plac Wałowy 13

Kamienica przy ul. Plac Wałowy 11

Kamienica przy ul. Plac Wałowy 10

8. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

Obszar konkursu obejmuje teren zieleni urządzonej na Placu Wałowym. Wzdłuż niektórych ulic występują szpalery drzew. Zadrzewiony jest także Plac Wałowy. Ustalenia planów miejscowych zawierają zapisy o „maksymalnym zachowaniu istniejącego drzewostanu” lub o „maksymalnym zachowaniu istniejącej zieleni”. Pozostałe uwarunkowania środowiskowe dotyczące obszaru rewitalizacji Dolnego Miasta, Placu Wałowego i Starego Przedmieścia są zawarte w opracowaniu „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gdańska na lata 2017-2023, Analizy” (od str. 80), które jest dostępne na stronie internetowej Biura Rozwoju Gdańska, link poniżej:

<http://www.brg.gda.pl/doc/gpr/gminny%20program%20rewitalizacji%20miasta%20gdanska%20-%20analizy.pdf>.

Na **załączniku nr B.8** przedstawiono wstępną waloryzację drzewostanu w obszarze i bezpośrednim sąsiedztwie konkursu.

9. UWARUNKOWANIA KOMUNIKACYJNE

W granicach konkursu znajdują się ulice: Plac Wałowy, Dolna Brama, Pod Zrębem, Augustyńskiego, Żabi Kruk i Grodza Kamienna. Ulicą najwyższej klasy w obszarze konkursu jest ulica lokalna Pod Zrębem. Pozostałe ulice mają klasę ulic dojazdowych. Powiązania piesze wynikają z ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Cały obszar konkursu znajduje się w granicach strefy ograniczonego parkowania B.

10. INFORMACJA OGÓLNA O PRZEDSIĘWZIĘCIACH INWESTYCYJNYCH, WYDANE DECYZJE ADMINISTRACYJNE

Przy granicach konkursu prowadzone są prace projektowe związane z przebudową skrzyżowań w ramach projektów:

- 1) „Budowa objazdu Bramy Nizinnej w Gdańsku” – Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego S.A. w Gdańsku,
- 2) „Wiadukt Biskupia Górka w Gdańsku” - Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego S.A. w Gdańsku, obejmujący m.in. przebudowę ulicy Augustyńskiego aż do skrzyżowania z ul. Rzeźnicką;
- 3) „Przebudowa sieci wodociągowych DN 100/150 w ul. Plac Wałowy, Pod Zrębem i Dolna Brama”, na zlecenie GIWK;
- 4) Planowana budowa układu drogowego na terenie dawnego Dworca Kłodno – koncepcja wykonana przez firmę Neret, obejmuje planowaną ulicę Nową Chmielną oraz budowę przedłużenia ul. Pod Zrębem;

Projekty 1) i 2) nadzoruje i realizuje Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska. Projekt 3) stanowi część inwestycji GIWK powiązanej z niniejszym konkursem na zagospodarowanie Placu Wałowego. Projekt 4) jest planowaną inwestycją deweloperską.

Ponadto w sąsiedztwie granic konkursu dnia 15 stycznia 2018 r. wydano decyzję administracyjną dotyczącą rozbudowy przystani Żabi Kruk.

Natomiast w budynku przy ul. Dolna Brama 8 przewiduje się lokalizację ośrodka innowacji społecznych. Jego zadaniem będzie integracja różnorodnych użytkowników z włączeniem lokalnych społeczności i rozwój inicjatyw społecznych.

Na **załączniku nr B.9** pokazano projekty i wydane decyzje administracyjne w rejonie obszaru konkursu.

11. POSTULATY MIESZKAŃCÓW WYNIKAJĄCE Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Niniejszy rozdział został opracowany na podstawie „Raportu z realizacji warsztatów dla społeczności lokalnej w celu wypracowania koncepcji funkcjonalnej do konkursu urbanistyczno-architektonicznego na zagospodarowanie przestrzeni publicznej Placu Wałowego na obszarze rewitalizacji Dolne Miasto i Plac Wałowy wraz ze Starym Przedmieściem” z listopada 2017 r.. Link do ww. raportu:

http://www.brg.gda.pl/attachments/article/559/2017_11_30_Raport%20z%20konsultacji%20Dolne%20Miasto_07.pdf.

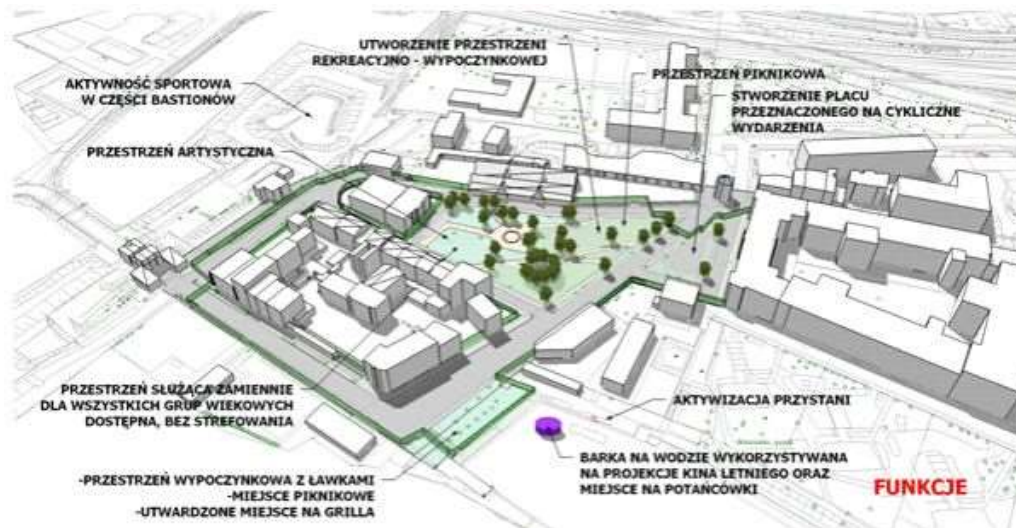
Kluczowe postulaty mieszkańców dotyczyły w głównej mierze przestrzeni parku na Placu Wałowym. Dodatkowymi terenami były plac pod budynkiem Urzędu Marszałkowskiego oraz teren zielony zamykający Przystań Żabi Kruk, jako teren rekreacyjno-wypoczynkowy nad wodą.

W ramach konkursu należy zaproponować przestrzeń aktywizującą mieszkańców w różnym wieku, wyznaczyć w obrębie placu miejsce spotkania z twórczością ASP oraz miejsce służące organizacji wydarzeń plenerowych z zaopatrzeniem w odpowiednią infrastrukturę.

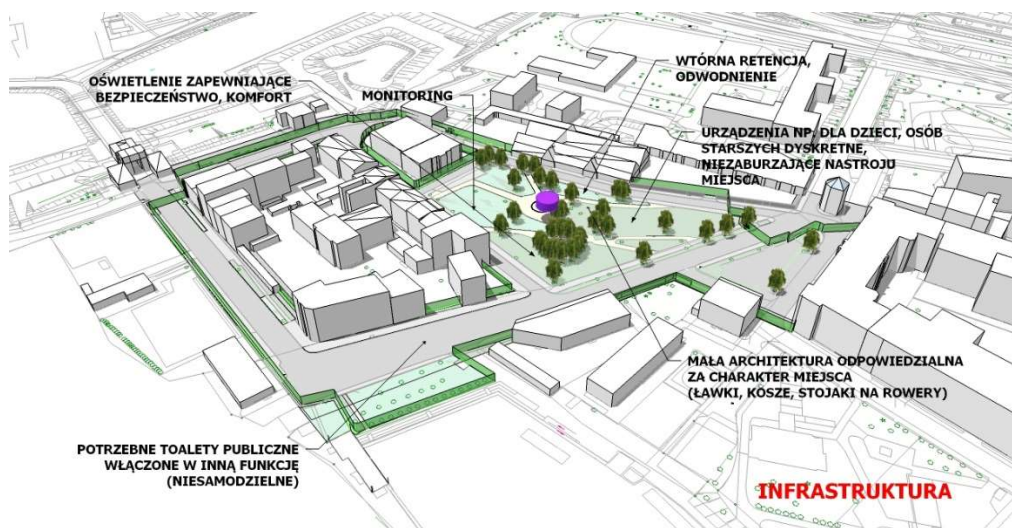
Lp.	Kluczowe postulaty mieszkańców:	Opis postulatów:	Uwagi:
1.	Zachowanie charakteru, autentyczności i nastroju miejsca, uwzględnienie oryginalności tkanki miejskiej.	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie tabliczek informacyjnych o historii miejsca; - ponowne użycie płyt balastowych jako świadków historii; - zachowanie osi widokowych oraz wzięcie pod uwagę wydeptanych ścieżek w parku; - uwzględnić oddziaływanie budynku Małej Zbrojowni (ASP) na przestrzeń poprzez zachowanie osi i otwarć widokowych na zabytkową elewację; - podkreślenie walorów lokalizacji poprzez użycie autorskich iluminacji ścieżek, fontanny, małej architektury, drzew oraz elewacji; - unikalność poprzez połączenie historii i nowoczesności: obok tradycyjnych elementów również akcenty interaktywne, multimedialne – np. projekcje na fontannie, instalacje artystyczne; 	
2.	Stworzenie wspólnej dla wszystkich grup społecznych i wiekowych przestrzeni sprzyjającej integracji społecznej, przestrzeni pozwalającej na spotkanie się, zabawę, twórczość;	<ul style="list-style-type: none"> - plac powinien być dedykowany głównie mieszkańcom – uwzględniając plac zabaw, miejsce odpoczynku dla starszych i przechodniów; - park powinien być przytulny, zielony, naturalny, spacerowy, rekreacyjny, otwarty, nie strefowany, nieograniczony płotkami; - otworenie przestrzeni dla działalności studentów ASP, na zajęcia w plenerze, organizację wystaw, park rzeźby; integrację mieszkańców ze studentami podczas np. organizacji dni sztuki ASP; przedmiotowa przestrzeń mogłaby być „miejscem powstawania sztuki”, natomiast bliżej ul. Pod Zrębem mogłyby powstać stoiska dla artystów; - postulowano budowę placu zabaw dla dzieci, wyposażenie placu powinno być subtelne, z indywidualnie dobranymi aranżacjami, z wykluczeniem typowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - uwzględnić adaptację budynku dawnego lombardu na nowe funkcje (gastroonomię, galerię studencką, dom sztuki, dom sąsiedzki, biura) – umożliwić lokalizację ogródka gastronomicznego w odcinku ulicy Plac Wałowy, między parkiem a elewacją budynku lombardu; - nie należy lokalizować grilla i siłowni pod chmurką – te funkcje na terenach bastionów;

		jaskrawych urządzeń oraz wysokich ogrodzeń;	
3.	Zdecydowane ograniczenie ruchu kołowego (ilość mp i prędkość samochodów, przekroje ulic, nawierzchnia zwalniająca ruch np. bruk oraz zmiana organizacji ruchu ul. Plac Wałowy)	<ul style="list-style-type: none"> - zastosowanie materiałów wykończenia jezdni powodujących zwolnienie ruchu lub zastosowanie elementów wyniesienia jezdni; - wprowadzenie małej architektury i zieleni w celu zapobiegania nieprawidłowemu parkowaniu; - ograniczenie miejsc parkingowych dla osób przyjeżdżających, z zabezpieczeniem odpowiedniej ilości mp dla mieszkańców; 	- BMKZ nie dopuszcza lokalnego wyniesienia jezdni w celu ograniczenia prędkości a także tworzenia wysepek i wprowadzania ronda ze względu na ochronę konserwatorską;
4.	Zachowanie charakteru i nastroju miejsca poprzez kształtowanie drzewostanu.	<ul style="list-style-type: none"> - ul. Pod Zrębem – utworzenie jednolitej alei na całej długości ze szpalerami drzew (dot. fragm. przy kamienicach); - maksymalne zachowanie istniejącej zieleni; - uzupełnienie zieleni niskiej – trawniki, partery kwiatowe - nie wprowadzanie zieleni średniej ze względu na widoczność i bezpieczeństwo; - uzupełnienie szpalerów wzdłuż ulic; 	
5.	Podniesienia jakości technicznej małej architektury, oświetlenia, ciągów komunikacyjnych, utworzenie infrastruktury do wydarzeń plenerowych;	<ul style="list-style-type: none"> - odnowienie chodników, polepszenie jakości technicznej nawierzchni - zadbanie o dobre odwodnienie placu, wtórną retencję, tak aby nie zamakały ścieżki; - wprowadzenie odpowiedniego oświetlenia oraz monitoringu i ogólnodostępnego wi-fi; - przewidzenie przyłączy na potrzeby imprez, targów, pokazów; - wprowadzenie małej architektury – ławek, koszy, stolików z ławami, mała architektura powinna być adekwatna do miejsca i tworzyć jego klimat; - wprowadzenie urządzeń do rekreacji i wypoczynku dla wszystkich grup wiekowych; 	
6.	Urządzenie terenu zielonego przy Przystani Żabi Kruk	<ul style="list-style-type: none"> - przestrzeń przy kanale ma duży potencjał, miejsce rekreacyjne z leżakami, kino plener, możliwe zaadaptowanie na trybuny nad wodą (scena na barce). - wykorzystanie sezonowej sceny mobilnej pływającej lub np. na barce do organizacji koncertów i potańcówek; 	<ul style="list-style-type: none"> - przewidzieć przyłącza na potrzeby imprez, pokazów, przedstawień; - nie przewiduje się miejsc do grillowania;
7.	Stworzenie przestrzeni publicznej pod budynkiem Urzędu Marszałkowskiego ul. Augustyńskiego 2	<ul style="list-style-type: none"> - skwer przed urzędem, powinien być „eleganckim placem z eleganckim handlem, kawą, herbatą, ciastkiem”; - utworzenie wyznaczonych przestrzeni na czasowe, cyklicznie stoiska handlowe, z produktami lokalnymi, targi, jarmarki w formie placu – rynku, targu; - przewidzenie przyłączy na potrzeby imprez, targów; - przestrzeń ta ma połączyć tereny spacerowe na promenadzie pieszej wzdłuż przystani z terenami zielonymi Placu Wałowego i utworzyć dojście pod Basztę Pod Zrębem; - przestrzeń publiczna musi uwzględniać obecność różnych funkcji oraz ich obsługę, jednak może być zmienna dobowo i sezonowo; 	- plac powinien uwzględniać zmienność funkcji w cyklu dobowym i rozmaite aktywności w zależności od pory dnia i sezonu (parking dla interesantów urzędu z ograniczeniem miejsc w stosunku do stanu obecnego, plac rekreacyjny, przestrzeń jarmarkowa i targowa, food-tracki, plac reprezentacyjny nawiązujący do historii defilad wojskowych)

Poniżej przedstawiamy główne postulaty wypracowane przez uczestników warsztatów, wynikające z przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami, przedstawionych na animacjach w podziale tematycznym.

Wyciąg z animacji – proponowane funkcje terenu, źródło: opracowanie własne. Wskazane strzałkami lokalizacje nie są obligatoryjne.

Wyciąg z animacji – propozycja małej architektury i infrastruktury, źródło: opracowanie własne. Wskazane strzałkami lokalizacje nie są obligatoryjne.

Wyciąg z animacji – proponowane rozwiązania dot. zieleni, źródło: opracowanie własne. Wskazane strzałkami lokalizacje nie są obligatoryjne.

12. AKTUALNE ZDJĘCIA TERENU Z LOTU PTAKA

13. ZAŁĄCZNIKI DO CZĘŚCI B REGULAMINU

Wykaz załączników do części B regulaminu w formacie pdf:

1	ZAŁĄCZNIK NR B.1	Obszar konkursu
2	ZAŁĄCZNIK NR B.2	Granice konkursu na zdjęciu lotniczym
3	ZAŁĄCZNIK NR B.3	Mapa sytuacyjno-wysokościowa z uzbrojeniem terenu i obszarem zagrożenia powodzią
4	ZAŁĄCZNIK NR B.4	Stan planistyczny
5	ZAŁĄCZNIK NR B.5	Oznaczenia na rysunku planu
6	ZAŁĄCZNIK NR B.6	Struktura własności
7	ZAŁĄCZNIK NR B.7	Uwarunkowania konserwatorskie
8	ZAŁĄCZNIK NR B.8	Wstępna waloryzacja zieleni
9	ZAŁĄCZNIK NR B.9	Przedsięwzięcia inwestycyjne, wydane decyzje administracyjne
10	ZAŁĄCZNIK NR B.10	Katalog obowiązujących wzorów elementów małej architektury
11	ZAŁĄCZNIK NR B.11	Pismo Miejskiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 04-04-2018
12	ZAŁĄCZNIK NR B.12	Wyciąg z pisma z dnia 23-03-2018 Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni
13	ZAŁĄCZNIK NR B.13	Informacja techniczna GIWK z dnia 09-07-2018
14	ZAŁĄCZNIK NR B.14	Pismo Gdańskich Wód z dnia 18-07-2018
15	ZAŁĄCZNIK NR B.15	Pismo Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMG z dnia 24-07-2018
16	ZAŁĄCZNIK NR B.16	Zakresy widoków do wizualizacji w porze dziennej i nocnej

Informacje dodatkowe:

Pliki pomocnicze do projektowania oświetlenia i iluminacji dostępne do pobrania ze strony http://www.gzdiz.gda.pl/zdizgdansk/chapter_76019.asp w zakładce Dział Energetyczny.